

Θέμα: Έρευνα Γενικού Πληθυσμού 2023

Κατά το 2023 διεξήχθη η **έκτη έρευνα γενικού πληθυσμού** στην Κύπρο. Η πρώτη έρευνα της σειράς αυτής έχει γίνει το 2006, η δεύτερη το 2009, η τρίτη το 2012, η τέταρτη το 2016 και η πέμπτη το 2019.

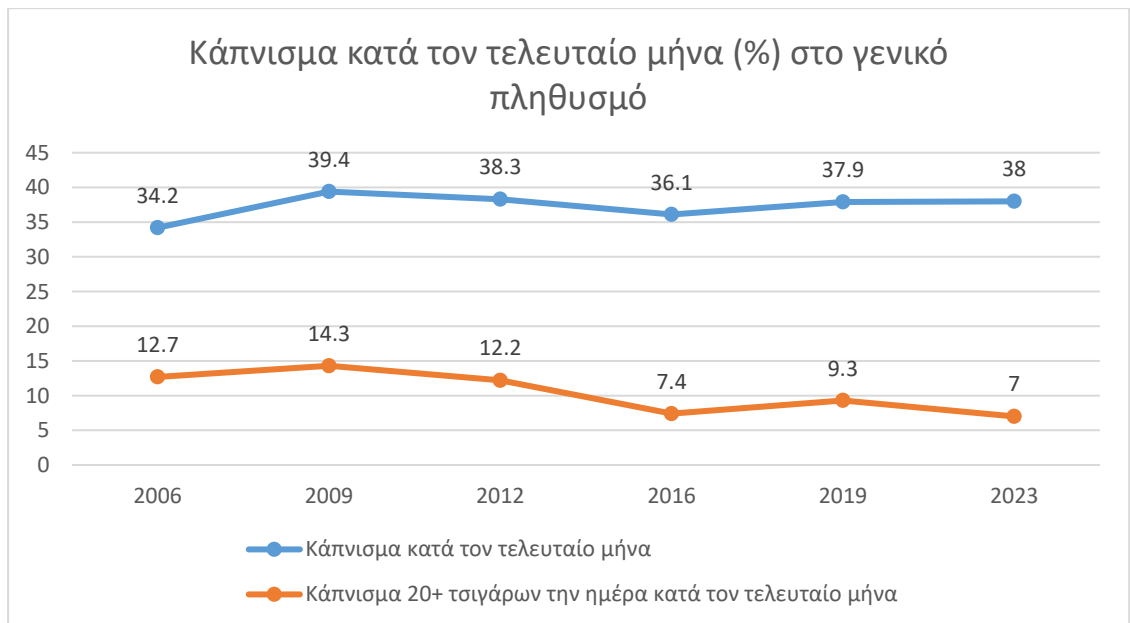
Ο γενικός **στόχος** της έρευνας είναι η εκτίμηση της χρήσης νόμιμων και παράνομων ψυχοδραστικών ουσιών καθώς και εξαρτητικών συμπεριφορών στον γενικό πληθυσμό ηλικίας 15-64 ετών. Η έρευνα διερευνά, επιπλέον, τις στάσεις και τις αντιλήψεις του πληθυσμού σε θέματα που σχετίζονται με τη χρήση ουσιών.

Η επιλογή **δείγματος** έγινε με τη μέθοδο της πολυσταδιακής στρωματοποιημένης δειγματοληψίας και συμμετείχαν 3500 άτομα.

Κύρια αποτελέσματα:

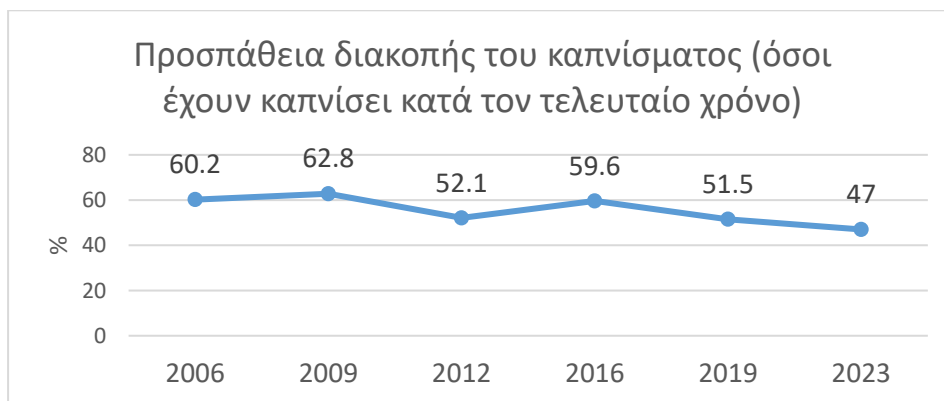
ΚΑΠΝΙΣΜΑ:

- Περίπου το 38% του πληθυσμού ανέφερε κάπνισμα κατά τον τελευταίο μήνα (LMP). Οι διαχρονικές τάσεις ως προς το κάπνισμα κατά τον τελευταίο μήνα απεικονίζονται στο πιο κάτω γράφημα.

- Κατά το 2023, η διάμεσος ηλικία έναρξης του καπνίσματος ήταν τα 18 έτη, Σε σχέση με προηγούμενες σειρές της έρευνας, δεν παρατηρείται καμία διαφορά ως προς την ηλικία έναρξης του καπνίσματος.
- Όσον αφορά στους νέους ηλικίας 15-34 ετών, φαίνεται ότι περίπου 44% κάπνισε κατά τον τελευταίο μήνα, ποσοστό παρόμοιο σε σύγκριση με την προηγούμενη έρευνα 42% το 2016).
- Σε ό,τι αφορά την προσπάθεια διακοπής του καπνίσματος, περίπου οι μισοί από αυτούς που κάπνισαν τον τελευταίο χρόνο ανέφεραν τέτοια προσπάθεια. Σε σύγκριση με το αντίστοιχο ποσοστό της προηγούμενης έρευνας, παρατηρείται σχετική μείωση των ατόμων αυτών, όπως φαίνεται πιο κάτω.

Ταυτόχρονα, το 39% του δείγματος εξέφρασε την επιθυμία του να διακόψει το κάπνισμα (με το μεγαλύτερο ποσοστό να επικεντρώνεται στις ηλικιακές ομάδες 25-34 και 35-44 ετών).

- **Ηλεκτρονικό τσιγάρο:** Μόνο 1 στους 5 χρησιμοποίησε έστω και μια φορά στη ζωή του ηλεκτρονικό τσιγάρο, ενώ κατά τον τελευταίο μήνα μόνο το 15%. Τα ψηλότερα ποσοστά χρήσης ηλεκτρονικού τσιγάρου αναφέρονται από νέους 15-34 ετών.

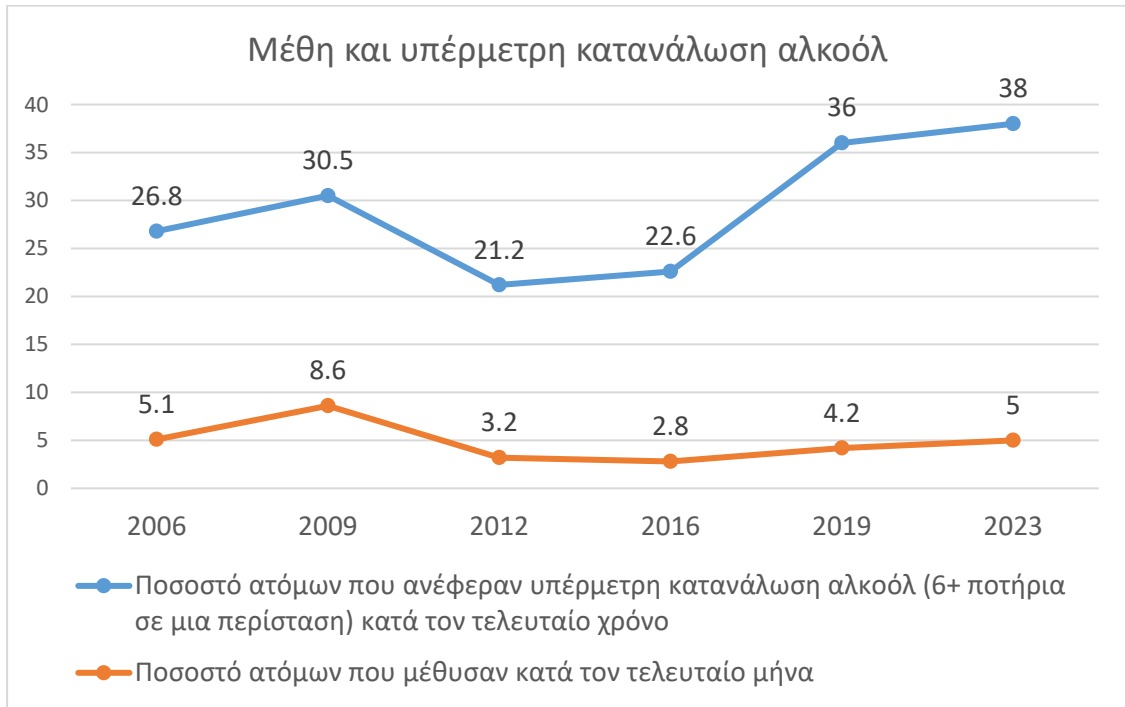
Τα δύο τρίτα των καπνιστών ηλεκτρονικού τσιγάρου δηλώνουν ότι προηγουμένως κάπνιζαν συστηματικά τσιγάρα, ενώ το ένα τέταρτο κάπνιζε τσιγάρα περιστασιακά. Μόνο ένας στους δέκα δεν είχε κάπνισει ποτέ προηγουμένως, ενώ κυρίως ένα μεγάλο ποσοστό (60%) κάπνιζε συστηματικά συμβατικό τσιγάρο. Ο κύριος λόγος χρήσης ηλεκτρονικού τσιγάρου ήταν η

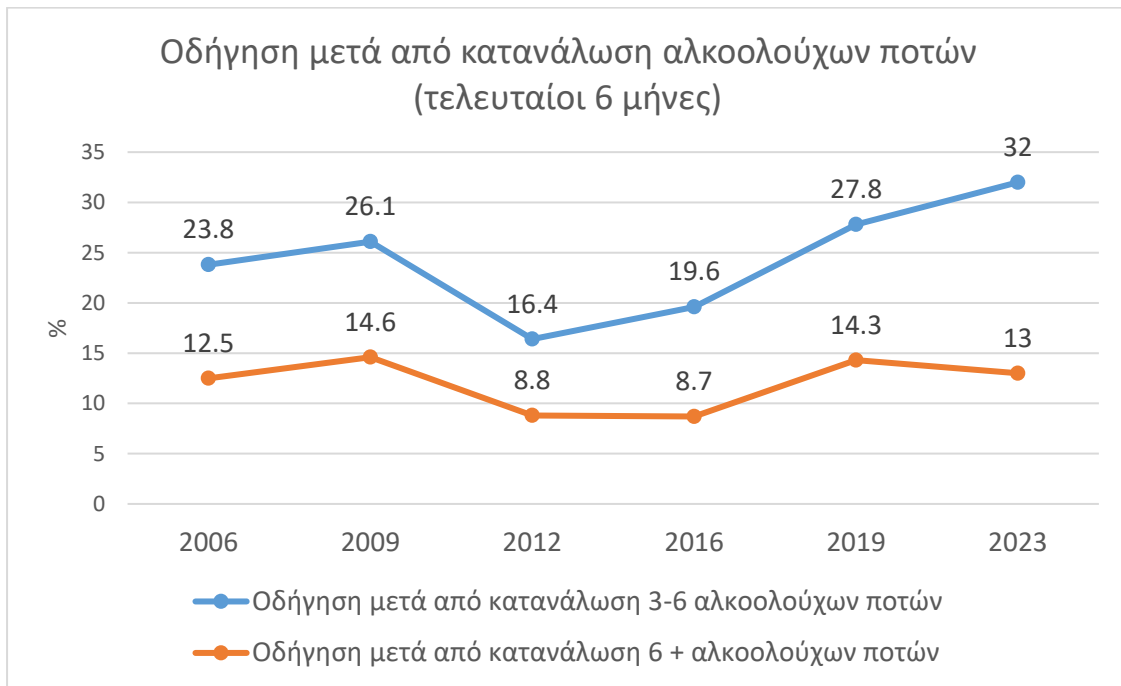
επιθυμία για διακοπή του καπνίσματος συμβατικών τσιγάρων (40%). Ένα σημαντικό ποσοστό δοκίμασε το ηλεκτρονικό τσιγάρο από περιέργεια (38%). Τέλος, οι απόψεις σχεδόν δίστανται όσον αφορά στην επικινδυνότητα του ηλεκτρονικού τσιγάρου. Περίπου το 46% το θεωρεί ακίνδυνο ή ελαφριά επικίνδυνο, ενώ το 42% το θεωρεί επικίνδυνο ή μετρίου κινδύνου.

ΑΛΚΟΟΛ:

- Το 60% έχει καταναλώσει αλκοόλ μέσα στον τελευταίο μήνα, ενώ παρόμοια είναι η εικόνα κατά την προηγούμενη σειρά διεξαγωγής της έρευνας (2019).
- Οι κύριοι λόγοι κατανάλωσης αλκοόλ διαχρονικά παραμένουν οι ίδιοι. Το αλκοόλ καταναλώνεται κυρίως για παρέα με άλλους (75%) και ακολούθως για ανέβασμα της διάθεσης (38%) και για χαλάρωση (24%).
- Το 46% αναφέρει ότι έχει μεθύσει τουλάχιστο μία φορά στη ζωή του. Το ποσοστό αυτό καταγράφεται υψηλότερο σε σχέση με το 2019 (40%).
- Η διάμεσος ηλικία πρώτης μέθης ήταν τα 18 έτη.
- Όπως φαίνεται στο πιο κάτω γράφημα, το 5% του πληθυσμού ανέφερε μέθη κατά τον τελευταίο μήνα (με τα ψηλότερα ποσοστά να εντοπίζονται στους νέους 15-24 ετών), ενώ σταθερό παραμένει το ποσοστό υπέρμετρης κατανάλωσης αλκοόλ (6 ή περισσότερα ποτών σε μια περίπτωση κατά τον τελευταίο χρόνο) σε σχέση με την προηγούμενη σειρά της έρευνας (2019).

- Ανάμεσα στα άτομα που είχαν καταναλώσει αλκοόλ κατά τους τελευταίους 6 μήνες, σχεδόν το 32% ανέφερε να είχε οδηγήσει μετά από κατανάλωση 3-6 ποτών, ποσοστό σημαντικά αυξημένο σε σχέση με την προηγούμενη έρευνα, όπως απεικονίζεται πιο κάτω. Το ποσοστό των ατόμων που ανέφερε ότι είχε οδηγήσει μετά από κατανάλωση 6 ή περισσότερων αλκοολούχων ποτών δεν παρουσιάζει σημαντικές μεταβολές σε σύγκριση με την προηγούμενη σειρά της έρευνας. .

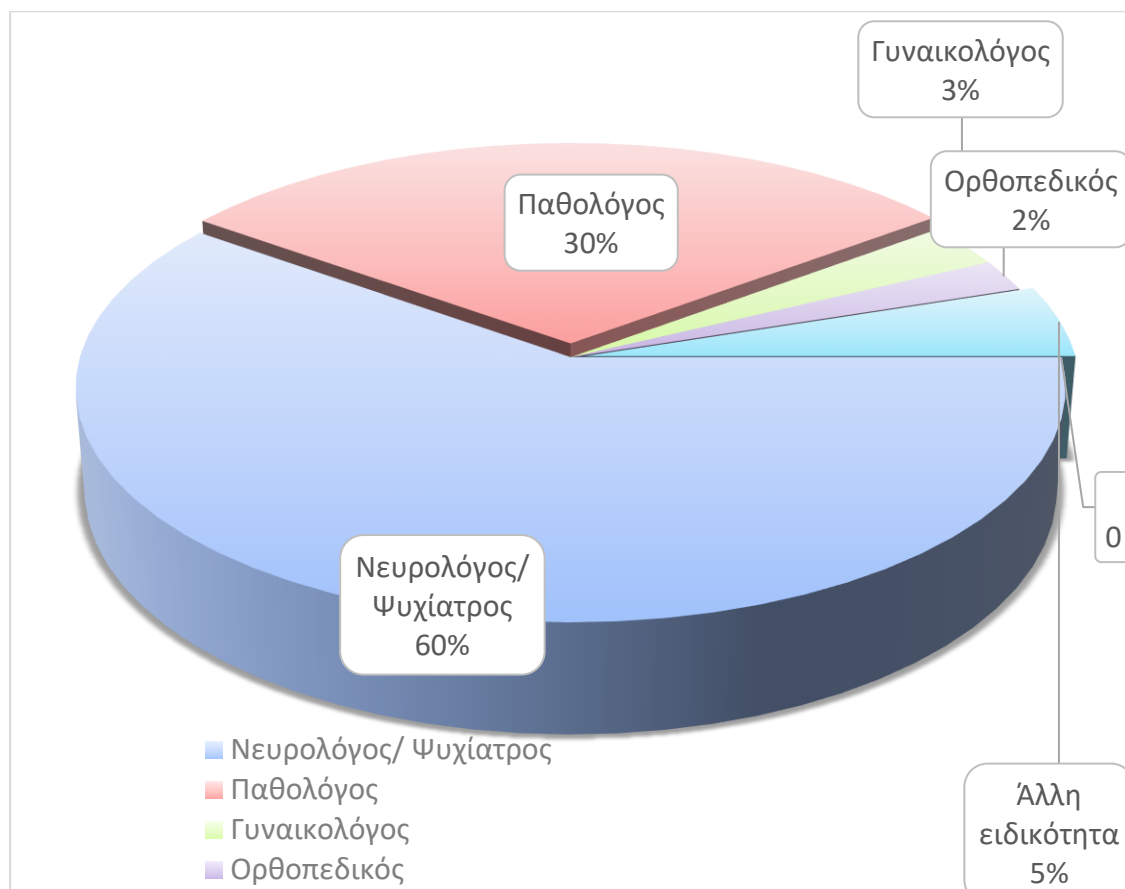
- Σε ό,τι αφορά την εξάρτηση από το αλκοόλ, χρησιμοποιώντας το εργαλείο της Rapid Alcohol Problem Screen – «RAPS», εκτιμήθηκε ότι περίπου 5,7% του πληθυσμού είναι εξαρτημένο στο αλκοόλ. Σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια παρατηρείται σημαντική αύξηση στην εκτίμηση αυτή (2,5% κατά το έτος 2016, 3,2% το έτος 2012 και 4,5 το έτος 2019).
- Όσον αφορά στις αντιλήψεις των Κυπρίων για το αλκοόλ και τις πολιτικές που το συνοδεύουν, βρέθηκε πως σε γενικές γραμμές, είναι έτοιμοι να υποστηρίξουν περιοριστικές πολιτικές που έχουν να κάνουν με πιο αυστηρά μέτρα τροχαίας, περισσότερους ελέγχους άλκοτεστ ενώ θεωρούν ότι τα επιτρεπτά επίπεδα αλκοόλ κατά την οδήγηση πρέπει να είναι όσο το δυνατό πιο αυστηρά. Παράλληλα, η πλειοψηφία συμφωνεί ότι οι δημόσιες αρχές πρέπει να δράσουν ώστε να προστατέψουν τον κόσμο από τις συνέπειες της κατανάλωσης αλκοόλ. Οι απόψεις διχάζονται σε ό,τι αφορά την αύξηση των φόρων αλκοόλ και τη μείωση των σημείων πώλησης σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι γίνεται υπερβολική χρήση. Σε σχέση με την απαγόρευση της διαφήμισης αλκοόλ και την άρση περιορισμών στην εμπορεία αλκοόλ η πλειοψηφία τείνει να διαφωνεί.

- Τέλος, περισσότεροι από τους μισούς (52%) θεωρούν ότι το όριο ηλικίας για αγορά αλκοολούχων ποτών πρέπει να είναι τα 18 χρόνια, ενώ αρκετοί πρότειναν την αύξηση του ορίου στα 20 χρόνια (20%).

Ηρεμιστικά / Φάρμακα:

- Η πρόσφατη χρήση ηρεμιστικών/ υπνωτικών εκτιμάται περίπου στο 5%. Συγκριτικά με το 2016, το ποσοστό παραμένει σταθερό.
- Το ποσοστό που έχει πάρει ηρεμιστικά/ υπνωτικά μέσα στους τελευταίους 12 μήνες καταγράφεται σημαντικά ψηλότερο μεταξύ των **γυναικών ηλικίας 55-64 ετών**.
- Στις περισσότερες περιπτώσεις που τα ηρεμιστικά/υπνωτικά συνταγογραφήθηκαν από ιατρό, η συνταγογράφηση έγινε από νευρολόγους/ ψυχιάτρους (60%) και ακολούθως από παθολόγους (30%).

- Ανάμεσα στα άτομα που χρησιμοποίησαν ηρεμιστικά/υπνωτικά κατά τον τελευταίο χρόνο, το 24% τα προμηθεύτηκε **χωρίς συνταγή ιατρού** (είτε από κάποιο γνωστό του, είτε από το φαρμακείο χωρίς συνταγή).

Ενασχόληση με τυχερά παιχνίδια:

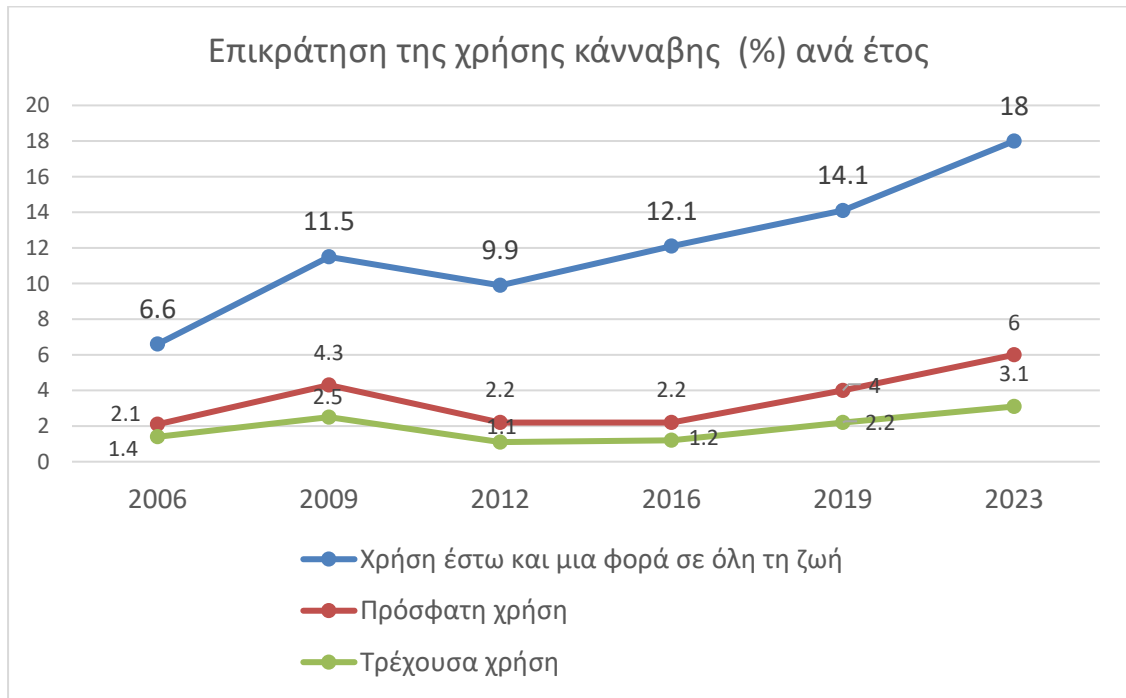
- Το ποσοστό που έχει ασχοληθεί με στοιχήματα μέσα στους τελευταίους 12 μήνες ανέρχεται στο 23%.
- Το πιο δημοφιλές παιχνίδι είναι η κατηγορία λόττο, τζόκερ. Εννέα σχεδόν στα δέκα άτομα που στοιχηματίζουν ασχολούνται με αυτήν την κατηγορία παιχνιδιών.
- Τρεις στους δέκα ασχολούνται με στοιχήματα σε αθλήματα/διαγωνισμούς ζώων, ενώ πιο αραιά είναι η ενασχόληση με φρουτάκια και παιχνίδια με τράπουλα/ζάρια (12% και 19% αντίστοιχα).
- Χρησιμοποιώντας το «**lie/bet questionnaire**», εκτιμάται ότι περίπου το 4% του πληθυσμού παρουσιάζει προβληματική ενασχόληση με το στοιχηματισμό.
- Χρησιμοποιώντας το **Problem Gambling Screening Index (PGSI)**, με σκοπό τη διάκριση των περιπτώσεων προβληματικής ενασχόλησης με το στοιχηματισμό, εκτιμήθηκε ότι περίπου το 2% του πληθυσμού είναι παίκτες σε χαμηλό κίνδυνο, το 2% παίκτες σε μέτριο κίνδυνο και το 1% παθολογικούς ή προβληματικούς παίκτες.

Παράνομες Ουσίες Εξάρτησης:

- Τέσσερις στους δέκα δηλώνουν ότι γνωρίζουν προσωπικά άτομα που κάνουν χρήση παράνομων εξαρτησιογόνων ουσιών, ενώ περίπου ένας στους τρεις (34%) αναφέρει ότι έχουν φίλους που κάνουν χρήση τέτοιων ουσιών. Επίσης, πολλοί (73%) είναι αυτοί που δήλωσαν ότι θεωρούν ότι είναι εύκολο να βρουν κάνναβη σε ένα 24ωρο.
- Η πιο διαδεδομένη ουσία χρήσης συνεχίζει να είναι η κάνναβη, η χρήση της οποίας έστω και μια φορά σε όλη τη ζωή αναφέρθηκε από το 18% του πληθυσμού, παρουσιάζοντας στατιστικά σημαντική αύξηση σε σχέση με το

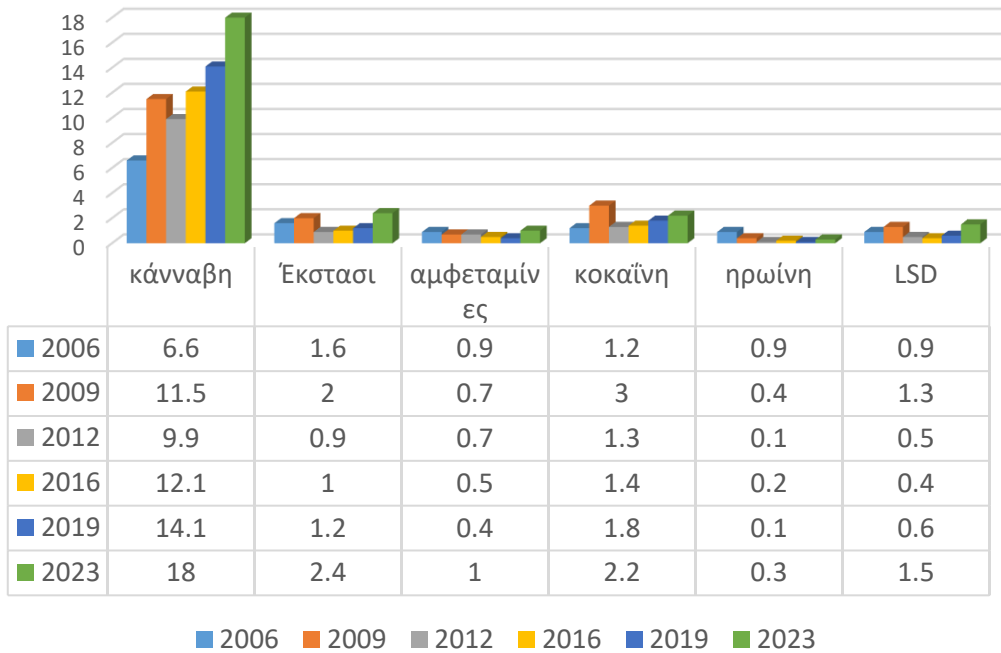
αντίστοιχο ποσοστό της προηγούμενης έρευνας (14%). Αύξηση παρουσιάζεται στη χρήση της ουσίας τόσο κατά τον τελευταίο χρόνο όσο και τον τελευταίο μήνα, όπως απεικονίζεται πιο κάτω.

- Η χρήση άλλων ουσιών έστω και μια φορά ήταν σε πολύ μικρότερα ποσοστά.

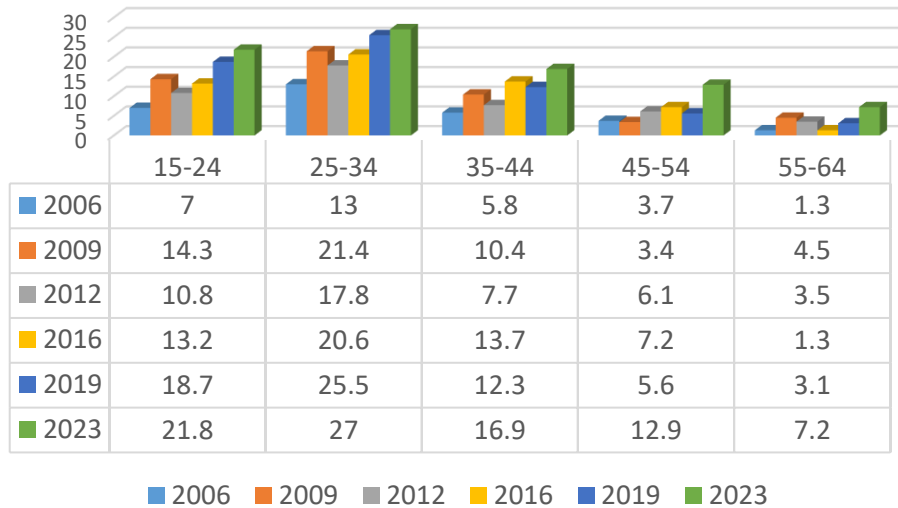
Χρήση παράνομων ουσιών τουλάχιστον μια φορά σε όλη τη ζωή (%) στο γενικό πληθυσμό 15-64 ετών ανά έτος

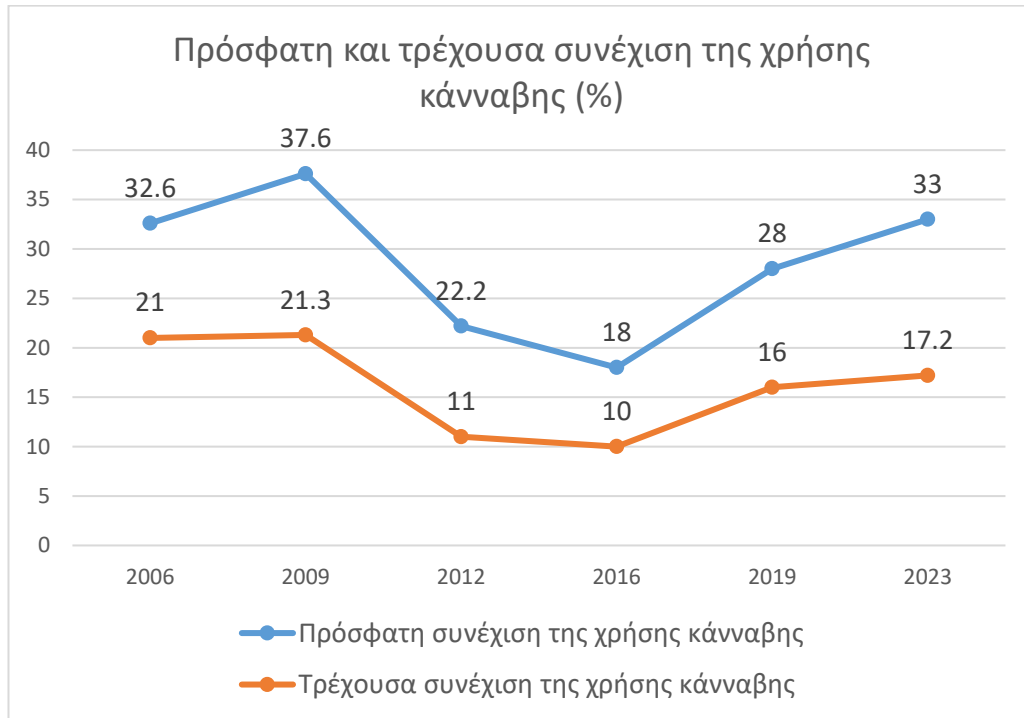
- Σε ό,τι αφορά την ηλικία έναρξης της χρήσης κάνναβης (φυτική ή και ρητίνη), η διάμεσος ηλικία ήταν τα 19 έτη.
- Η χρήση κάνναβης είναι επικρατέστερη σε νεότερες ηλικίες, με τα ψηλότερα ποσοστά να παρουσιάζονται ανάμεσα στην ηλικιακή ομάδα 15-34 ετών, όπως απεικονίζεται πιο κάτω.

Χρήση κάνναβης (%) έστω και μια φορά σε όλη τη ζωή ανά ηλικιακή ομάδα και έτος

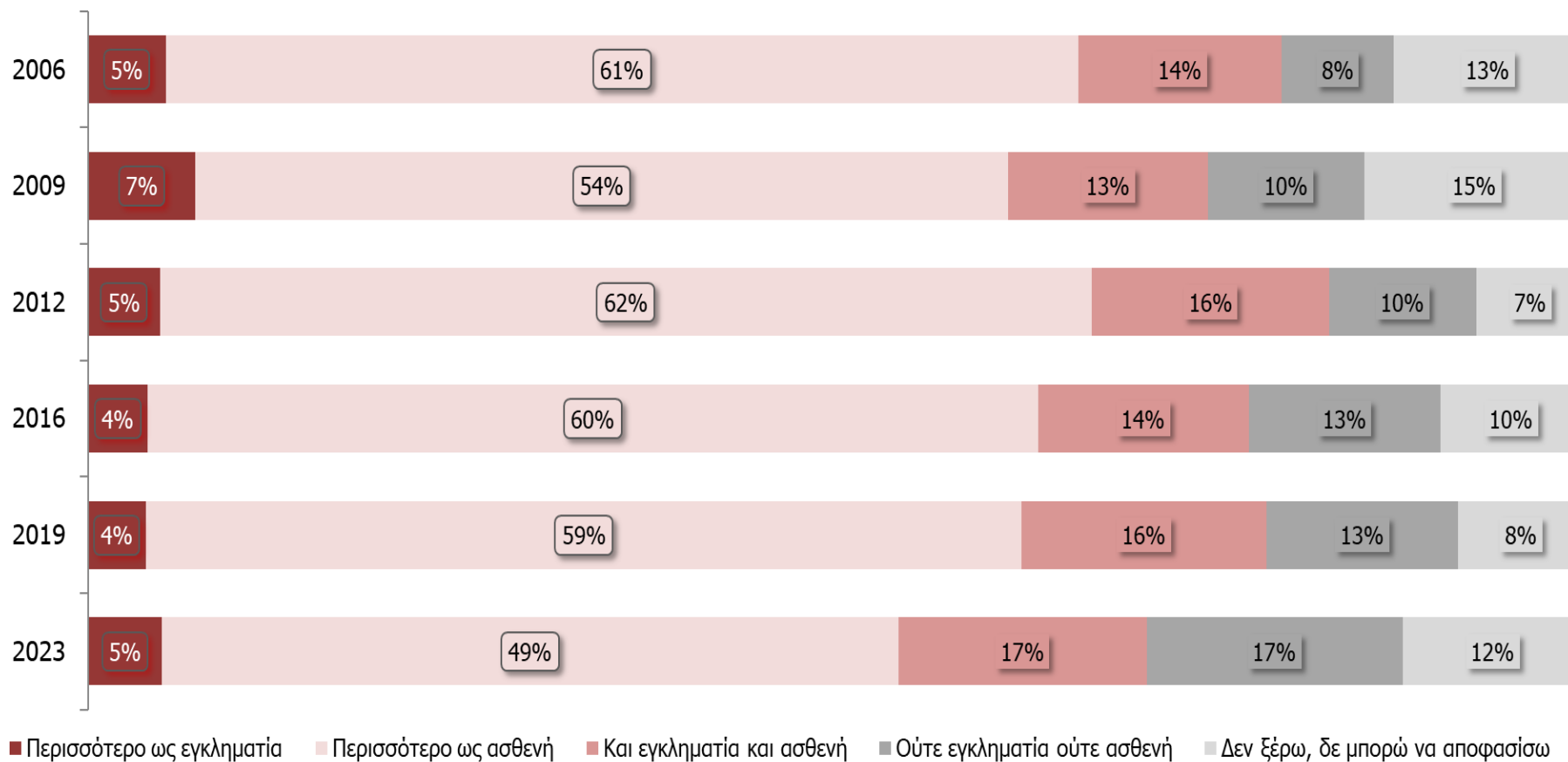
- Ανησυχητικά παρουσιάζονται και τα ποσοστά συνέχισης της χρήσης κάνναβης (αναλογία των ατόμων που έκαναν χρήση της ουσίας έστω και μια φορά στη ζωή και συνέχισαν τη χρήση τον τελευταίο χρόνο και τελευταίο μήνα), τα οποία ενώ τα προηγούμενα έτη παρουσίαζαν μείωση, κατά τις δύο τελευταίες σειρές της έρευνας παρατηρείται μια σημαντική αύξηση, όπως παρουσιάζεται πιο κάτω.

- Σε ό,τι αφορά τις νέες ψυχοδραστικές ουσίες, το ποσοστό του πληθυσμού που ανέφερε χρήση τέτοιων ουσιών είναι χαμηλό (1%).
- Σε ό,τι αφορά τις στάσεις και αντιλήψεις, σχεδόν οι μισοί (50%), βλέπουν τους χρήστες ουσιών περισσότερο ως ασθενείς και μόνο 5% τους βλέπει περισσότερο ως εγκληματίες. Υπάρχει όμως και ένα 17% που θεωρεί τους χρήστες ουσιών και εγκληματίες και ασθενείς, ποσοστό που είναι αυξημένο σε σχέση με το 2016 (14,1%).
- Σε ό,τι αφορά τη νομιμοποίηση της κάνναβης διαχρονικά παρατηρείται μία αυξητική τάση στο ποσοστό που είναι σύμφωνο με τη νομιμοποίηση της.

ΑΡΧΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ
ΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

ΑΡΧΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ
ΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ ΚΥΠΡΟΥ